

Andrej Šegula

Evangelizacija svetih bratov Cirila in Metoda – izziv za pastoralno delo tudi danes?

Povzetek: V članku vzamemo kot izhodišče dejstvo, da je naloga pastore priti do ljudi, tako do posameznika kakor tudi celotne družbe. Cilj ostaja vedno isti, in to je oznanjanje evangelija, iskanje stika z Bogom in služenje bližnjemu. V tem kontekstu želimo odkrivati življenjski kontekst velikih slovanskih apostolov Cirila in Metoda. V njuni življenjski zgodbi smo razbrali mnogo elementov inovativnega pastoralnega delovanja. Vse to smo osvetlili s smernicami II. vatikanskega koncila, s poudarki na »aggiornamentu« (umeščanje v današnje razmere), na obnovi Cerkve danes in tukaj ter na iskanju dialoga s svetom (dialog ne pomeni prilagajanja za vsako ceno). V sklepnem delu članka smo izpostavili nekaj skupnih točk: pastoralno načrtovanje, prizadevanje za novo evangelizacijo, mesto in pomen dialoga v iskanju kompromisov in pomen izobrazbe v času svetega Cirila in Metoda in danes. Prav posebej je pomembna priprava duhovnikov na njihovo poslanstvo, kajti oni so prvi nosilci pastoralne prenovе.

Ključne besede: Ciril in Metod, pastoralno delo, »aggiornamento«, pastoralni načrt, dialog, II. vatikanski koncil, obnova Cerkve.

Summary: *The evangelization of the holy brothers Cyril and Methodius – a challenge for pastoral work even today?*

The basis of the article is the fact that the task of pastoral care is to reach people, as much the individual as the society as a whole. The goal always remains the same – the annunciation of the Gospel, the search for the contact with God, and the desire to serve the fallow man. In this context we want to discover the life context of the great Slavic apostles Cyril and Methodius. Their life story reveals many elements of innovative pastoral work. All these have been illustrated by guidelines of the Second Vatican Council, with the emphasis on »aggiornamento« (placement into the circumstances of today), the restoration of the Church here and now, and on the search of the dialogue with the world (dialogue does not mean adjustment at any cause). In the last part of the article several common points are highlighted: pastoral planning, the strive for new Evangelisation, place and meaning of the

dialogue in the search for compromises, and the meaning of education in the time of saints Cyril and Methodius and today. Especially important is the preparation of priests for their mission since it is them who are the first carriers of pastoral restoration.

Key words: *Cyril and Methodius, pastoral work, aggiornamento, pastoral plan, dialogue, Second Vatican Council, restoration of the Church*

Uvod

Evangelizacija svetih bratov Cirila in Metoda je segala vse do naših krajev in naših prednikov. Njuno delo je bilo inovativno, kakršno naj bi bilo vedno tudi pastoralno delo. Vsebina pastore, evangelizacije ostaja vedno ista, medtem ko se vsaka generacija, vsako obdobje sooča z novimi izzivi. Za pastoralno delo je ta izziv predvsem v vprašanju, kako, na kakšen način »posredovati« vsebino ciljni skupini, ki je lahko župnija, škofija ali drugo ... Naloga pastore je namreč priti do ljudi, približati se jim v njihovi osebni in družbeni stvarnosti, da bi jim lahko oznanjali evangelij, z njimi slavili Boga in služili drug drugemu (Valenčič 2010, 15). In ta naloga se v zgodovini dejansko ni spreminjala. Spreminjali so se le poudarki. V nekaterih obdobjih je bila pomembnejša vsebina, v drugih pa so se bolj ustavljali ob metodi, načinu, dinamiki. Sveta brata Ciril in Metod sta bila izjemna tako glede vsebine kakor tudi načina, oblike pastoralnega delovanja (Grivec 1934, 181-189).

1 Ciril in Metod kot oznanjevalca vesele blagovesti

Sveta brata Ciril in Metod nista bila prva oznanjevalca, prva »pastoralista« med Slovani. Že stoletje prej so na tem ozemlju vladali krščanski knezi, ki so »ustvarjali« pogoje za cerkveno življenje. Gre za ozemlje, ki ga je evangelizirala cerkvena skupnost z Bavarske. Del češkega plemstva se je že leta 845 dal krstiti v Regensburgu. Kljub temu sta sveta brata močno vplivala na razvoj cerkvenega življenja med slovanskimi narodi, saj sta oznanjala Božjo besedo v domačem jeziku. Prevedla sta kar nekaj knjig in tako opravičeno veljata za »slovanska apostola« (Gruden 1910, 81). Gre za pomemben korak v zgodovini »oznanjevanja« in delovanja. Zgodovinsko gledano je šele II. vatikanski koncil »dojel« pomembnost tega koraka.

1.1 Vloga grofa Koclja

Najpomembnejši mejni grof je bil Kocelj, ki je pozneje izrabil slabost frankovskih vladarjev, pretrgal vezi z njimi in postal samostojen, neodvisen knez. Naslonil se je na sosedno slovansko državo Velikomoravsko. Kocljev sodobnik Rastislav, knez Velikomoravske, ni maral vpliva frankovskih duhovnikov na ljudstvo in na svojo oblast. Prosil je cesarja v Bizancu, naj mu pošlje take ljudi, ki bi razlagali in širili krščansko

vero v slovanskem jeziku. V Bizancu so prošnji ustregli. Poslali so mu izobražena brata Cirila in Metoda iz Soluna, ki sta poznala slovanski jezik. Konstantin je bil knjižničar in učitelj na najboljši šoli v Bizancu ter dober govornik. Metod je bil v višji državni službi, a je kmalu stopil v samostan, medtem ko je mlajši Ciril postal duhovnik (Inzko 1991, 35).

1.2 Priprava in misijonsko poslanstvo Cirila in Metoda

Brata sta že pred odhodom iz Bizanca iz grških črk sestavila prvo slovensko abecedo glagolico in nekaj cerkvenih knjig prevedla v slovanski jezik, ki je s tem postal knjižni jezik, in sicer starocerkvenoslovanski jezik. Pri ljudstvu sta imela velik uspeh (Inzko 1991, 35). Ko sta Ciril in Metod prišla na Moravsko, sta širila in utrjevala krščansko vero, lahko bi dejali, da sta uspešno delovala na pastoralnem področju. Oznanjala sta v domačem jeziku in v cerkvi uporabljala slovanske knjige. S seboj sta pripeljala nekaj učency, na Moravskem pa odprla šolo, v kateri sta mlade domače kristjane pripravila za cerkveno službo. Pri svojem misijonskem delu sta se dosledno zavzemala za uporabo narodnega jezika in za domačo duhovščino (Briggs idr. 1992, 316).

1.3 Težave Cirila in Metoda pri uresničevanju poslanstva

Frankovski škofje niso bili pretirano navdušeni nad njunim poslanstvom. Nasprotovali so jima in ju tožili v Rim. Tako sta morala na zagovor k papežu Hadrijanu II. (Grivec 1939, 106-108). Ob tej priložnosti je potrdil slovansko bogoslužje. Ciril je tam stopil v samostan in kmalu umrl (leta 869). Metod pa se je čez nekaj časa vrnil k Rastislavu. Pot ga je vodila skozi Kocljevo kneževino. Kocelj se je navdušil za Metodovo delo. Povabil ga je, naj ostane v Panoniji in mu dal mnogo učencev. Metod je tako več let deloval med Slovenci. Ravno v tem času je postala Spodnja Panonija neodvisna država pod Kocljevim vodstvom. Frankovski škofje so odločno nastopili proti Metodu. Ker niso mogli zavreti njegovega dela, so ga z zvijačo ujeli in zaprli. Tako so prekinili in onemogočili njegovo kulturno delovanje v Panoniji. Frankovska oblast pa je z vojsko uničila tudi Koclja (leta 874). V Spodnjo Panonijo se je zopet vrnil frankovski grof (Inzko 1991, 35). Ob vseh teh zgodovinskih zapletih in razpletih vidimo in čutimo Metodovo jasno »vizijo«, ki ji je ostajal zvest vse do konca.

1.4 Zaton poslanstva Cirila in Metoda

Čeprav se tudi druga slovanska kneževina ni ohranila, ima velik pomen, saj se je v njej začela razvijati slovanska književnost. Po Metodovi smrti so frankovski škofje zatrli tudi njegovo delo. Okoli 200 učencev so pregnali na jug. Šli so med Bolgare, Srbe, Hrvate in makedonske Slovane ter tam uspešno delovali dalje. Iz glagolice so sestavili bolj pregledno in lažjo abecedo cirilico, ki so jo pozneje prevzeli še Rusi. Na Hrvaškem se je v Dalmaciji nekaj časa ohranila v cerkveni rabi glagolica, v drugih slovanskih deželah na Balkanu pa cirilica (Inzko 1991, 35–36).

1.5 Izrazita novost poslanstva Cirila in Metoda

Novost, ki je povzročila veliko nasprotovanje nemških in latinskih duhovnikov, je bila uvedba slovanskega jezika v bogoslužje. Za vzhodno Cerkev ni bila ta praksa nič novega, čeprav poznavalci razmer opozarjajo, da v tem času tudi grška Cerkev ni bila več naklonjena uvajanju živega jezika v bogoslužju. Posebne misijonske metode bizantinske Cerkve za Slovane do prihoda svetih bratov na Moravsko in v Panonijo sicer na poznamo, vemo pa, da je imela vzhodna Cerkev vprašanje narodnega jezika v bogoslužju za naravno pravico novokrščenih narodov in pridobitev za vesoljno Cerkev. Tako sta svoje poslanstvo razumela tudi sveta brata. Zato je bilo nujno prvo delo v pripravi na misijon prevesti v slovanski jezik potrebne bogoslužne knjige. Svojo povezanost z Rimom, z naslednikom apostola Petra, rimskim papežem, ki ga pomenljivo imenujeta »apostolika«, pa sta poudarila, s tem da sta prevedla v slovanski jezik tako imenovano liturgijo sv. Petra, ki je bila med drugimi v tem času v rabi na Zahodu (Dolinar 1985, 149). Čeprav gre pri tej »novosti« predvsem za liturgične spremembe in novosti, smemo razmišljati v pastoralnem kontekstu.

2 Pastoralni izzivi danes

II. vatikanski cerkveni zbor (1962–1965) je prvi, ki je imel pastoralni značaj. Predhodni koncili so se največkrat ustavljali ob verskih (doktrinarnih) vprašanjih. Na teh concilijih so poskušali čim bolj jasno definirati verski nauk in resnice v obrambo verskih resnic proti herezijam in zmotnim ideologijam. Priprave na II. vatikanski koncil so trajale kar nekaj časa. Nekateri strokovnjaki pravijo, da se je začel pripravljati ob sklepu I. vatikanskega koncila. Papež Janez XXIII. je ob odprtju koncila nakazal

pot: vsebina verskega nauka je nespremenljiva, pristop pa je drugačen. Cerkev potrebuje novega duha prenovitve, približevanje svetu, svežega zraka, prenove struktur (Comte 1999, 791). Njegov naslednik papež Pavel VI. (1963–1978) je poleg prenovitvenih dimenzij koncila poudaril nujnost nove evangelizacije, ki je nova po pristopu in metodi, ne pa po vsebini (*Posinodalna apostolska spodbuda o Evangelizaciji*, 1976). Dokumenti II. vatikanskega koncila, šestnajst po številu, so načrtali vsebinsko in programsko prenovo Cerkve. Imajo doktrinalni, pastoralni, pravni in dialoški značaj (Valenčič 2010, 34–35).

Strokovnjaki s področja pastoralne teologije poudarjajo, da je koncil nakazal izhodišča, ki imajo trajno vrednost in jih je odtlej treba upoštevati. V njih so izražene dopolnitev teološke misli in zakonitosti rasti, ki vplivajo tudi na pastoralno prakso. Poudarki, ki jih v svoji knjigi izpostavlja prof. Valenčič:

2.1 Aggiornamento

Gre za izraz, ki ga je uvedel Janez XXIII., označuje pa prilagoditev, posodobitev, osnovno nalogo Cerkve, ki živi v svetu, v katerega je poslana. Ne gre za dva konkurenčna svetova, niti za dva nasprotujoča si pola, gre za Cerkev, ki prihaja v ta svet, in svet, ki to Cerkev sprejema. Oba, tako Cerkev kot svet, si v bistvu prizadevata za sodelovanje v izpopolnjevanju skupnega poslanstva: gre za skrb za človeka in poslanstvo služenja. V kontekstu »aggiornamenta« Cerkev gradi na načelu nenehnega prenavljanja (*Ecclesia semper reformanda*). To načelo velja za vsa področja, vse pore življenja.

2.2 Prenova Cerkve *ab intra, ad extra*

Prenova prihaja od znotraj in navzven. Gre za proces, ki mora zajeti celotno Cerkev in okolje. Ne moremo pričakovati splošne prenove človeštva, dokler si Cerkev sama, tako osebe kot ustanove in strukture, ne prizadevajo za prenovo. Zato je papež Pavel VI. leta 1966 kot izhodišče in pobudo za prenovo izdal *Apostolsko konstitucijo Paenitemini*.

2.3 Dialog s svetom

Ta dialog se izraža na več ravneh. Na družbeni ravni: v ovrednotenju zemeljskih stvarnosti, priznanju avtonomije zemeljskih stvarnosti, pozitivnem gledanju na razvoj kot prispevku k zidanju Božjega kraljestva.

Gre za prenovljeno shemo sodelovanja: v koncentričnih krogih z vsemi kristjani, judi, drugače verujočimi in mislečimi, z nevernimi, dialog z vsemi verami, pa tudi v podpori svetu pri združevanju človeštva na ekonomski, politični, kulturni, medijski ravni ter pri reševanju žgočih nasprotij, kot so politična, blokovska, ideološka, ekonomska, tukaj mislimo predvsem na delitev na bogate in revne, razvite in nerazvite ... (Valenčič 2010, 36–37).

3 Sveta brata Ciril in Metod kot navdih za pastoralno delo danes

Papež Janez Pavel II. je v okrožnici *Apostola Slovanov* zapisal, da sta apostola Slovanov sveti Ciril in Metod v spominu Cerkve povezana z velikim delom evangelizacije, ki sta ga opravila. Nadaljuje, da bi lahko celo rekli, da je spomin nanju postal še posebno živ in aktualen v sedanji dobi (Okrožnica papeža Janeza Pavla II., *Apostola Slovanov*, 1).

3.1 Okrožnica *Apostola Slovanov*

Pisatelj uvodne besede okrožnice prof. France Perko je zapisal, da okrožnica ni le spomin in prikaz njeguna dela, ampak se dotika težkih in žgočih problemov sodobne Cerkve ter nakazuje perspektive za prihodnost. Ob predstavitvi je kardinal Jozef Tomko izjavil, da je to okrožnica, ki je obenem misijonska, ekumenska, pastoralna, kulturna, evropska in vesoljna. Govori o temeljnih človeških in cerkvenih problemih, o veri in kulturi, o skupnih koreninah krščanske Evrope, o odnosih med Vzhodom in Zahodom, o religiozno-kulturnih razmerah, o tem, kako premagati zapleteno razdeljenost med narodi in Cerkvami (Okrožnica Papeža Janeza Pavla II., *Apostola Slovanov*, uvodnik). Okrožnica dokazuje, kako delo in ideje velikih ljudi ne propadejo in ne zastarajo skozi stoletja. V 9. stoletju je bilo njuno delo skoraj uničeno, v 20. stoletju pa ju svet občuduje in papež postavlja njune osebnosti in njuno delo kot vzor za moderni čas (*Apostola Slovanov*, uvodnik).

S to okrožnico je papež Janez Pavel II. želel umestiti sveta učenca Cirila in Metoda v sedanji prostor in čas. Želel je poudariti, da ne gre samo za zgodovinski osebnosti, ampak za lika, ki naj navdihujeta tudi življenje Cerkve danes. Želel je, da bi njuna drža postala navdih za pastoralno kakor tudi za vse ostale dimenzije delovanja. Ob raziskovanju življenja, dela in poslanstva svetih bratov najdemo tudi »podobnosti« z današnjo

situacijo. Tako nam lahko njun pristop, odločnost, jasnovidnost dajejo navdih za naše delo.

3.2 Priprava in pastoralno načrtovanje ob misli na Cirila in Metoda

V delovanju svetih bratov je imel domači jezik pomembno vlogo. V okrožnici je papež Janez Pavel II. zapisal, da je nekaj posebnega in občudovanja vrednega in prav tako presenetljivega, da nista poskušala vsiliti ne nedvomne superiornosti grškega jezika in bizantinske kulture ne navad in običajev bolj napredne družbe, v katerih sta bila vzgojena in ki sta jim ostala očitno vdana in zvesta. V veliki želji, da bi v Kristusu združila nove vernike, sta slovanskemu jeziku prilagodila bogata in prefinjena besedila bizantinske liturgije ter subtilne in zapletene razprave grško-rimskega prava uskladila z miselnostjo in navadami novih ljudstev (*Apostola Slovanov*, 13).

Apostola Slovanov sta se v tem izkazala kot neverjetna ustvarjalca. Začutila sta potrebo in jo poskušala razumeti. To pomeni, da sta uporabila vse svoje sposobnosti kakor tudi sposobnosti in talente vseh svojih učencev in se dejansko pripravila na zahtevno poslanstvo. V tem primeru gre za jezikovno pripravo, ki bi jo tudi danes lahko vzeli kot izhodiščno temo. Jezik kot domači jezik, jezik, ki ga razumemo, kakor tudi simbolični jezik. Vsa naša načrtovanja in priprave se vrtijo okrog jezika. Če bomo razumeli jezik, če bomo razumeli našo komunikacijo, potem bomo lahko naredili tudi nadaljnje pastoralne korake.

Ob tej temeljitosti ima človek pred očmi delo in načrt današnje pastore. Kljub temu da imata tudi improvizacija in trenutni navdih lahko svoje mesto v pastoralni, ne smemo prezreti temeljitosti, ki je do neke mere zagotovilo kakovostnega dela. V Slovenskem pastoralnem načrtu je zapisano, da je temeljno izhodišče za načrt Jezusovo naročilo, naj oznanjamo evangelij vsemu stvarstvu (Mr 16,15). To naročilo velja za vse čase. Ob tem se dokument naslanja na II. vatikanski cerkveni zbor, ki ostaja živo vodilo za Cerkev na Slovenskem tudi v prihodnjih desetletjih (PIP 3).

Za pastoralo na Slovenskem je ključnega pomena *Sklepni dokument plenarnega zbornega zbora Cerkev na Slovenskem*. Posebej nas zavezuje drugo poglavje, ki govori o treh velikih odločitvah. Te so: odločitev za človeka, odločitev za družbo solidarnosti ter odločitev za novo evangelizacijo (PZ 43-65).

3.3 Nova evangelizacija nekoč, v času Cirila in Metoda in danes

Če pogledamo čas svetega Cirila in Metoda, vidimo, da sta prišla med Slovane z novo govorico in novimi metodami. In prav to pričakuje slovenski pastoralni načrt, ko pravi, da končni cilj nove evangelizacije ni v ustvarjanju duhovne elite, temveč da prinaša ljudem sporočilo evangelija z novo govorico in novimi metodami. Papež Benedikt XVI. je v zvezi s tem dejal, da mora Cerkev imeti »dvorišče poganov«, podobno kot ga je imel nekoč jeruzalemski tempelj. S tem želi opozoriti, da mora biti Cerkev v svojem delovanju, oznanjevanju in življenju dialoško odprta do vseh ljudi svojega časa (PIP 49).

Če pogledamo »pastoralno delo« Cirila in Metoda, vidimo, da tudi onadva nista bila prva oznanjevalca evangelija. Nekateri predeli so vero že sprejeli pred njunim prihodom. Torej sta na nek način vršila »novo« evangelizacijo. Sicer pa je formulacija nove evangelizacije tako univerzalna, da jo lahko apliciramo tudi na čas pred uradnim »imenovanjem« nove evangelizacije. Temeljna naloga nove evangelizacije je oznanjati svetu veselo novico o razodetju Boga v Jezusu Kristusu ter vabiti k spreobrnjenju in k veri (PZ 57). To pomeni, da poslanstvo nove evangelizacije ni vezano na prostor in čas. Vera je namreč osebno srečanje z Jezusom Kristusom. Verovanje se tako nanaša na osebo in na resnico. Človek, ki se vključi v proces evangelizacije, postopoma spreminja svoje mišljenje, življenje in način sobivanja z drugimi (PZ 57). Isti dokument nadaljuje, da je posredovanje vere v preteklosti potekalo v okolju, ki je bilo tradicionalno verno. Ljudje so od rojstva do smrti živeli v kulturi, ki je bila polna verskih znamenj in drž. S pojavom sekularizacije se je to vedno bolj spreminjalo, zato danes upravičeno govorimo o razkristjanjeni družbi, v kateri se Cerkev srečuje z ljudmi, ki Kristusa ne poznajo ali pa so prejeli le zakrament krsta ali birme, niso pa zaživel v občestvu verujočih, v Cerkvi (PZ 58).

Ravno v tej točki lahko iščemo stičišče med pastoralnim delovanjem Cirila in Metoda ter prizadevanja nove evangelizacije. Janez Pavel II. je podčrtal to misel in zapisal, da sta evangeljsko sporočilo, ki sta ga za slovanska ljudstva prevedla sveti Ciril in Metod, modro črpajoča iz zaklada Cerkve »novo in staro«, v skladu z večnimi resnicami podajala naprej s pridigo in katehezo, prilagajala pa konkretnim zgodovinskim razmeram (*Apostola Slovanov*, 13). Ob misli na novo evangelizacijo bi v prvem kora-

ku zadostovalo že dejstvo, da bi današnji pastoralni delavci morali imeti vsaj kanček gorečnosti Cirila in Metoda.

Vse kliče po novem načinu, kako biti kristjan in kako biti Cerkev. To je mogoče ustvarjati le skozi spreminjanje sedanjih življenjskih, miselnih, vedenjskih in institucionalnih vzorcev, za kar je potreben čas, predvsem pa sodelovanje vseh (PZ 64). Inovativnost Cirilu in Metodu ni bila tuja, lahko je navdih tudi za pastoralne delavce današnjega časa.

3.4 Ciril in Metod ter pomen dialoga danes

Ciril in Metod sta pri svojem delu nemalokrat naletela na nasprotovanja in nerazumevanje. Če pogledamo samo frankovske škofe, vidimo, da sta morala biti previdna in iznajdljiva, da sta kljub vsemu ostajala zvesta oznanjevalca. Vedela sta, da je dialog edina pot. To sta doživljala med Slovani, to sta doživela tudi v Rimu, ko sta papežu Hadrijanu II. predstavljala svoje poslanstvo, delo, knjige. Dialog – pot do edinosti.

Cerkev kakor tudi družba iščeta novih možnosti dialoga. Zavest občestvenosti je danes ogrožena zaradi želje po neodvisnosti, individualizmu in privatizmu. Zato je Cerkev poklicana, da goji občestveni duh na vseh ravneh in ohranja spoštovanje do posameznika. Dialog Cerkve s svetom v vsakem času in v vseh kulturah temelji na veri Cerkve, da je Bog stvarnik stvarstva in odrešenik. Dialog je sredstvo za odkrivanje resnice v ljubezni in predpostavlja spremembo mišljenja in življenja (PZ 71).

Ko razmišljamo o pastoralnem poslanstvu danes, sta nam lahko sveta brata, posebej Metod, za zgled zvestobe. V vsakem dialogu je potrebno postavljati meje tolerančnega praga. Za svetega Metoda v okrožnici piše, da se je brez oklevanja raje soočil z nerazumevanjem, nasprotovanjem in celo obrekovanjem ter fizičnim preganjanjem, kakor da bi bil nezvest svoji vzorni cerkveni zvestobi. Ostal je zvest svojim dolžnostim kristjana in škofa ter obveznostim, prevzetim v razmerju do carigrajske Cerkve, ki ga je rodila in s Cirilom poslala misijonarit; zvest v razmerju do rimske Cerkve, v imenu katere je izvrševal svojo nalogo nadškofa, zvest v razmerju tudi do nastajajoče Cerkve v slovanskih deželah. In prav za to Cerkev se je znal zavzeti, jo braniti pred cerkvenimi in civilnimi oblastmi (*Apostola Slovanov*, 15). V tem je sveti Metod lahko zgled vsem, ki se v okviru pastoralnega delovanja soočamo s svetom, družbo. Ne eni strani odprtost in razumevanje, po drugi strani pa zvestoba, ko

je tudi za ceno preganjanja ostajal zvest prvotni odločitvi, prvotni zvestobi. V današnjem svetu, ki je poln »zank«, je taka drža še kako potreba in pomembna.

3.5 Ciril in Metod poskrbita za izobrazbo učencev in duhovščine, izziv za danes

Ciril in Metod sta se dobro zavedala pomembnosti dobre priprave, izobrazbe in usposobljenosti. Svoje učence sta že pred odhodom pripravljala. Takoj ob prihodu na Moravsko pa sta začela z izobraževanjem učencev. Poskrbela sta tudi za formacijo duhovnikov. Kakor sta čutila sveta brata pomembnost dobre izobrazbe, tako so danes starši, duhovniki in vsi, ki lahko vplivajo na izobrazbo, poklicani k ustvarjalnemu sodelovanju. Šola je v službi človeka, družine, naroda in države. Država je dolžna varovati pravico staršev in otrok do primarne šolske vzgoje, tako da nadzira z zakonom predpisane načine in pogoje izvajanja narodnega šolskega programa. Pri tem ne smemo pozabiti, da je njeno delo po načelu subsidiarnosti dopolnilo in zato ne sme imeti monopola nad šolstvom (PZ 383). V nadaljevanju piše, da celostna vzgoja upošteva vse razsežnosti človekove osebnosti, tudi religiozno. Zato je versko vzgojo in izobraževanje treba videti in obravnavati kot sestavni del vzgoje in izobraževanja vernih otrok in mladine, ki ga mora narodni vzgojno-izobraževalni program upoštevati in ne ignorirati, če hoče spoštovati versko svobodo otrok, mladine in njihovih staršev (PZ 387).

Že samo te smernice kažejo na pomembnost izobrazbe in da le-ta dopušča tudi religiozno vzgojo. Ti paragrafi govorijo o splošni vzgoji in izobrazbi. Medtem ko sta sveta brata Cirili in Metod izobraževala in vzgajala s točno določenim namenom. Kaj pomeni vzgajati duhovnika? Preprosto, pripraviti ga na poslanstvo, izobraziti ga, da bo zmožel v konkretnih okoliščinah in med ljudmi, ki so mu zaupani, opravljati poslanstvo, ki ga sprejema s posvetitvijo. Slovenski pastoralni načrt zapiše, da od duhovnikov v prihodnje ne bomo zahtevali več dela, več aktivizma, temveč da bodo bolj osredotočeni na tisto delo, ki je zapisano v teološko srčiko duhovništva. Vodilo za marsikaterega slovenskega duhovnika bi lahko bilo: delati manj, delati bolje, več moliti. Pa tudi: skupaj delati, bolje delati – skupaj moliti, bolje moliti (PIP 107).

Sveta brata Ciril in Metod sta se dobro zavedala pomembnosti dobre priprave na poslanstvo duhovnika. Zato lažje razumemo tudi *Sklepni do-*

*kument plenarnega zbor*a, ki pravi, da bo duhovnikovo delovanje znamenje za naš čas, če bo izviral iz globoke vere, osebne duhovnosti in teološke usposobljenosti ter povezanosti z verniki. Duhovnost se hrani iz osebne molitve, zakramentalnega življenja, duhovnih vaj, v bratskem pogovoru in drugih srečanjih. Vedno bolj postaja pomembno sodelovanje med duhovniki samimi, še posebej izmenjava izkušenj, tudi zaradi enotnejše pastoralne prakse (PZ 405). Kakor v času bratov Cirila in Metoda, tako je tudi danes potrebna skrbna priprava pastoralnih delavcev. Torej, ne samo priprava in vzgoja in izobrazba duhovnikov, ampak tudi vseh ostalih pastoralnih sodelavcev.

Sklep

Poslanstvo in delo svetih bratov Cirila in Metoda sta preroško znamenje za pastoralno delovanje za današnji čas. Kljub časovni oddaljenosti odkrivamo, da se že v njunem delu in pastoralni čutijo zametki današnje »sodobne«
pastorale. Papež Janez Pavel II. namreč pravi, da je eno temeljnih teženj današnjega človeka prav to, da bi spet prišli do edinosti in občestva in da bi mogli na vsem planetu živeti zares človeka vredno življenje. Cerkev, ki se zaveda, da je vesoljno znamenje in zakrament rešenja ter enotnosti človeškega rodu, je pripravljena spolniti svojo dolžnost (*Apostola Slovanov*, 15). Naj nas skupne točke, ki so točke zgodovine in sedanjega trenutka, usmerjajo v prihodnost, ki se kaže v koordinatah smernic vseh aktualnih dokumentov.

Kratice

PIP – Slovenski pastoralni načrt

PZ – Sklepni dokument plenarnega zbora Cerkve na Slovenskem

Reference

- Briggs, John.** Linder, Robert. Wright, David. 1992. *Zgodovina krščanstva*. Ljubljana: Ognjišče, Državna založba Slovenije.
- Comte, Fernand.** 1999. *Dictionnaire de la civilisation chretienne*. Paris: Larousse.
- Dolinar, France Martin.** Misijonske metode Salzburga in Ogleja in njihove posledice za delo svetih bratov Cirila in Metoda. *Bogoslovni vestnik* 45:139-153.
- Grivec, Franc.** 1934. Iz teologije sv. Cirila in Metoda. *Bogoslovni vestnik* 14:181-189.
- – –. Grivec, Franc. 1939. Iz slovenske zgodovine. *Bogoslovni vestnik* 19:97-112.
- Gruden, Josip.** 1910. *Zgodovina slovenskega naroda*. Celje: Družba sv. Mohorja.
- Inzko, Valentin.** 1991. *Zgodovina Slovencev*. Celovec–Dunaj: Mohorjeva družba.
- Janez Pavel II.** 1985. *Okrožnica Apostola Slovanov (27)*. Ljubljana: slovenske rimskokatoliške škofije.
- Slovenski pastoralni načrt.** 2012. *Pridite in poglejte*. Ljubljana: Slovenska škofovska konferenca.
- Tajništvo Plenarnega zbora.** 2002. *Izberi življenje. Plenarni zbor Cerkve na Slovenskem. Sklepni dokument*. Ljubljana: Družina.
- Valenčič, Rafko.** 2010. *Osnove pastoralne teologije*. Ljubljana: Družina.

